

Pričom čuvamo baštinu

Ana Pavlinović, dipl. knjiž.

OŠ Stjepana Ivičevića, Makarska

knjiznica.ossivicevica@gmail.com

Sažetak

Projekt *Pričom čuvamo baštinu* započeli smo početkom školske godine 2012./2013. Cilj nam je bio probuditi zanimanje za usmenu baštinu Makarskog primorja. U projekt su se uključili nastavnici i učenici od drugih do osmih razreda preko različitih aktivnosti.

U sklopu projekta razvili smo suradnju s Gradskom knjižnicom Makarska i Gradskim muzejom Makarska. U suradnji s nastavnicima hrvatskog jezika i likovne kulture, prikupljene priče podijelili smo tematski, smjestili ih u njihov povijesni kontekst i predstavili ih učenicima. Učenici su sakupljali priče, legende i anegdote. Prikupljene izvorne priče izložili smo u albumu pod nazivom *Usmena baština Makarskog primorja*.

Projekt je potvrdio da je usmena baština zanimljiva, poučna i poticajna učenicima iako svjedoči o nekim dalekim i drugačijim vremenima.

Ključne riječi: narodna usmena književnost, tradicija, kulturna baština, vjerovanja, običaji.

Projekt *Pričom čuvamo baštinu* započeli smo (školske knjižničarke i psihologinja) na početku školske godine 2012./2013.

Cilj nam je bio vidjeti koliko usmene priče mogu biti zanimljive i poticajne generacijama koje odrastaju uz ekran te su stalno izložene audio-vizualnim efektima. Krenuli smo u potragu za usmenom baštinom Makarskog primorja.

U tom dijelu projekta razvili smo suradnju s Gradskom knjižnicom Makarska i Gradskim muzejom Makarska, koji su nas uputili na pisane i usmene izvore. Tako smo došli do priča koje nisu objavljivane (*Luce Brekuja, Priča o prvom makarskom slastičaru i Papuča biskupa Bjankovića*).

U suradnji s nastavnicima hrvatskog jezika održali smo uvodne sate o usmenoj književnosti. Sadržaj narodne usmene književnosti podijelili smo i razradili ga s učenicima prema dobnim skupinama. Tako smo učenike trećih i četvrtih razreda upoznali s brojalicama, zagonetkama, anegdotama, narodnim šalama i pričom o postanku Biokova. Učenici petih i šestih razreda najviše su se bavili narodnom

usmenom pričom uopće, a zatim smo nekoliko nastavnih sati posvetili usmenoj priči Makarskog primorja, kao i legendama o našim poznatim svecima. Tako smo povezali usmenu baštinu s pojedinim crkvama i ulicama našega grada. Učenici sedmih i osmih razreda bili su spremni uroniti u stihove narodnih epskih i lirskih pjesama. Potraga za usmenom baštinom našega kraja dovela nas je do balada vezanih uz ovaj kraj, ali i do junačkih pjesama koje su obilježile razdoblje turske vladavine na ovom području. Čitali smo, ali i scenski oblikovali poznatu baladu o makarskim zaljubljenicima iz 16. stoljeća Rosandi i Mladenu. Doznali smo za tragičnu sudbinu jedne ljubavi u baladi *Kostanića grob*.

Učenici su otkrili da su povijesne činjenice isprepletene s narodnim običajima, pričom i pjesmom. Svaku smo priču i pjesmu smjestili u njezin povijesni kontekst. Tako smo učenicima približili pojedina povijesna razdoblja Makarskog primorja, narodna vjerovanja i običaje. Oživili smo određene dijelove grada kroz priče o njihovom postanku i ponudili im zanimljive crtice iz života makarskog puka u prošlosti. Reakcije učenika bile su vrlo pozitivne i poticajne za nastavak projekta.

Pokušali smo im sve navedeno što zornije predložiti pa smo u tu svrhu organizirali terensku nastavu u Zaostrogu, Bristu, Drveniku i Rastovcu, gdje smo posjetili Etnografski muzej toga kraja. Ondje su se učenici upoznali s brojnim starim predmetima koji su korišteni u davna vremena. Tijekom terenske nastave pozornost smo usmjerili na lik i djelo Andrije Kačića Miošića.

Uslijedio je zadatak u kojem su učenici trebali zamoliti članove obitelji da se prisjete priča, legendi i anegdota iz svojega djetinjstva. U tom dijelu projekta uključili su se roditelji, bake i djedovi kao aktivni sudionici. Sakupili smo niz izvornih priča, među kojima su se posebno isticale one o biokovskim vilama i legende o postanku Biokova.

Prikupljene priče izložili smo u albumu pod nazivom *Usmena baština Makarskog primorja*. Koliko je projekt bio poticajan, pokazali su sati na kojima su učenici pisali nove priče i slikovnice te stvarali crteže s motivima iz makarske prošlosti. Ti su radovi pronašli svoje mjesto u albumu *Dječja inspiracija*.

Organizirali smo večer tradicije pod nazivom *S kolina na kolino*, tijekom koje smo prikupljenu usmenu baštinu uronili u šire kulturno naslijeđe ovoga kraja.

U školi smo organizirali izložbu starih predmeta koja je slikovito pratila makarsku povijest. Izložbu smo podijelili tako da se moglo uočiti da su u makarskoj povijesti sudjelovali težaci, ribari, građanstvo i svećenstvo. Izložba je bila otvorena za sve zainteresirane tri tjedna. Tijekom travnja organizirane su radionice na kojima su učenici upoznivali stare zanate i znanja (pletanje, tkanje, filcanje vune, kukičanje).

Ovu kulturnu manifestaciju podržali su KUD *Tempet* iz Makarske i klapa *Makarska* svojim nastupima, a naši su učenici predstavili odabrane priče i igrokaze nastale prema njima.

Projekt namjeravamo nastaviti i u sljedećoj školskoj godini kako bismo i

iduće generacije upoznali s bogatim kulturnim naslijeđem Makarskog primorja.

Zaključili bismo da je usmena baština zanimljiva, poučna i poticajna učenicima iako svjedoči o nekim dalekim i drugačijim vremenima.